

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ № 25/17.09.2024 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 17.09.2024г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ: Александър Кашъмов
Весислава Антонова
Бойко Василев
Илия Вълков
Диляна Илиева
Даниела Тренчева
Гена Трайкова
Ирина Недева

изслуша доклад по жалба с вх. № 11-020/2024 г., подадена от В.Г. за Излъчен многократно на 01.03.2024 в ефира на Нова Телевизия журналистически материал в рубриката „По следите“ на В. Д. Според жалбоподателя в материала е извършено нарушение на Етичния Кодекс на българските медии.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалбата, заведена с вх. № 11-020/2024, се отнася до нарушения на Етичния кодекс на българските медии, осъществено чрез излъчване на журналистически материал в ефира на Нова телевизия.
2. Жалбата е допустима по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика.
3. Комисията разглежда единствено нарушенията на Етичния кодекс на българските медии, не на Закона за радиото и телевизията с оглед на правомощията, с които разполага.
4. Във връзка с чл. 10, ал. 6 от Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика, е потърсено становище на медията.
5. Постъпило е становище, в което медията оспорва наличието на нарушение на Етичния кодекс на българските медии.
6. Даниела Тренчева не участва в обсъждането.

II. ЖАЛБА

В жалбата си В.Г. посочва, че на дата 01.03.2024 г. в ефира на Нова телевизия в рубриката „По следите“ неколкократно е излъчено журналистическо разследване на журналистката В. Д. Твърди, че то съдържа редица неверни и клеветнически твърдения по адрес на

жалбоподателя, че разследването е проведено откровено непрофесионално, тенденциозно и в нарушение на елементарни добри журналистически практики. В допълнение жалбоподателят прилага към жалбата текст, чрез който иска да упражни правото си на отговор и настоява то да бъде публикувано без каквато и да е редакторска намеса.

В жалбата В. Г. твърди, че:

„НОВА БРОУДКАСТИНГ ГРУП ЕООД и лично госпожа В. Д. са нарушили следните добри журналистически практики:

1. Не са проверили достоверността на излаганите твърдения от мнимата роднина на твърдяната като пострадала жена, а именно - Ж. Д. Конкретно какво не сте проверили и за кое не е положена дължимата грижа ще има изложение след представяне на действителните факти по случая.

2. Не сте представили гледната ми точка, въпреки че с госпожа В. Д. бе проведен телефонен разговор и то не един като при излагането на твърдения за факти умишлено сте слагали заключения в условията на „вероятност“ в нещо като несполучлив юридически опит да се екскулирате от иначе неизбежната Ви имуществена отговорност“

Жалбоподателят твърди, че в разследването се правят редица неверни фактически твърдения, които не отговарят на истината, както и че се изнасят неверни факти. Оборването на тези факти от страна на жалбоподателя е с твърдения от негова страна, без да сочи документи или доказателства. Жалбоподателят намира нарушения на отделните членове от Етичния кодекс както следва:

Нарушение на чл.1.1.1. Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти. Според жалбоподателя *„В случая е налице точно обратното- на базата на един документ, който не доказва нищо – постановление за отказ да се образува досъдебно производство се правят изводи за факти без връзка с реалността“*, като изброява факти, които счита че нямат връзка с реалността

Нарушение на чл. 1.1.3. Няма да подвеждаме обществото и ясно ще посочваме къде са използвани манипулирани текстове, документи, образи и звуци. Според жалбоподателя *„Всички непроверени твърдения на Ж. Д. са представени като обективен факт, всички твърдения на „другата страна“ - ако изобщо може да се говори за само една страна, защото аз господин К. не познавам, са омаловажени и представени като неистина. Журналистът не е положил елементарна грижа дори да провери с едно удостоверение за наследници в какво се изразява родствената връзка между Д. и Т.“*

Чл. 1.1.4.: Ясно ще разграничаваме фактите от коментарите и предположенията. Според жалбоподателя *„Нито едно твърдение на Д. не е проверено, всъщност Нова Телевизия е искало да използва момента, че темата за имотни измами и задкулисие в съдебната власт е актуална с оглед скорошната смърт на М. Б., за да представи в обществото една изкривена версия на реалността- как един роднина е притеснен за болната си леля, но не е направил нищо от 2016 досега, а всъщност доколкото разбирам аз има основни притеснения от възбраната на апартамента в ж.к. Младост.“*

Чл. 1.1.5. В коментарите и анализите ще се стремим да представяме разнообразни мнения и гледни точки. *„Въпреки проведения с мен разговор отказахте да представите моята гледна точка в това число никога не ми поставихте въпрос дали съм давала 46 000 лева на когото и да било, което не е вярно.“*

Чл. 1.1.6. При отразяване на спорове ще се стремим да дадем възможност на засегнатите страни да изразят своята позиция. Според жалбоподателя това право му е изцяло отказано.

Чл. 1.2.1. Ще публикуваме ясна и достатъчно забележима поправка, щом бъде доказано, че е публикувана неточна или подвеждаща информация, и ще се извиним, ако е необходимо. Според жалбоподателя *„От 01.03.2024 разполагате с имотна справка, установяваща, че всъщност твърдяното от К., че е продавал имоти и е имал пари, е вярно, което ми се струва по-достовверен подход за проверка от обикаляне по къщите на възрастни хора с цел да бъдат злепоставени и да се получи някакъв „интересен кадър“- надявам се, че макар предаването „Съдебен спор“ да се излъчва от Нова, то нейните журналисти не са възприели позицията, че това е начинът да се прави журналистика.“*

Чл. 1.2.2. Ще предоставяме право на отговор на лица и организации, засегнати пряко от неточни или подвеждащи публикации. С отправената жалба жалбоподателят отправя и искане за право на отговор.

Чл. 1.3.1 Ще се стремим да проверяваме информацията преди нейното публикуване, като търсим и използваме различни източници, и доколкото е възможно ще посочваме нейния произход. Според жалбоподателя *„Всъщност за написване на тази статия не са ползвани никакви източници освен на представящата се за „племеница“ и са публикувани твърдения за факти от 2016 година досега на база удостоверение от постановление за отказ да се образува наказателно производство.“*

Чл.1.3.4 Винаги ще посочваме, когато информацията не е потвърдена. Според жалбоподателя няма подобно посочване в излъченото разследване.

Чл. 2.6.1 Спазваме презумпцията за невинност и не квалифицираме никого като „престъпник“ преди издадена присъда. Жалбоподателят твърди, че е *„представена като някаква измамница, даваща пари на душевноболни хора, възползваща се от тяхното състояние, без никога да съм знаела, че има данни за психическо заболяване, а самият човек, който посочва, че от 2016 година е запознат лично със състоянието на „лея си“ Л. и не е направил нищо по този въпрос освен да се поинтересува какво става с апартамента в Младост, е представен като някаква онеправдана жертва.“*

Искане към Комисията за журналистическа етика: Да постанови нарушение на Етичния кодекс на българските медии, Медията да предостави право на отговор

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

1.1 Точност

1.1.1 Ще предоставяме на обществото точна и проверена информация и няма преднамерено да скриваме или изопачаваме факти.

1.1.3 Няма да подвеждаме обществото и ясно ще посочваме къде са използвани манипулирани текстове, документи, образи и звуци.

1.1.4 Ясно ще разграничаваме фактите от коментарите и предположенията.

1.1.5 В коментарите и анализите ще се стремим да представяме разнообразни мнения и гледни точки.

1.1.6 При отразяване на спорове ще се стремим да дадем възможност на засегнатите страни да изразят своята позиция.

1.2.1 Ще публикуваме ясна и достатъчно забележима поправка, щом бъде доказано, че е публикувана неточна или подвеждаща информация, и ще се извиним, ако е необходимо

1.2.2 Ще предоставяме право на отговор на лица и организации, засегнати пряко от неточни или подвеждащи публикации.

1.3.1 Ще се стремим да проверяваме информацията преди нейното публикуване, като търсим и използваме различни източници, и доколкото е възможно ще посочваме нейния произход.

1.3.4 Винаги ще посочваме, когато информацията не е потвърдена

2.6.1 Спазваме презумпцията за невинност и не квалифицираме никого като 'престъпник' преди издадена присъда.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

В становището си Нова телевизия твърди, че подадената жалба от В. Г. е неоснователна и като такава следва да бъде оставена без уважение. Нова телевизия сочи: „намираме, че в жалбата не се съдържат основателни и подкрепени твърдения за нарушение на определени норми от Етичния кодекс на българските медии. В жалбата се съдържат единствено неоснователни твърдения относно достоверността на излъчения журналистически материал, както и че не са спазени журналистическите стандарти“.

По отношение на твърдението на жалбоподателя, че не е представена нейната позиция по темата, Нова телевизия отбелязва, че „като, видно от излъченото, същата е потърсена за коментар. Моля да отчетете, че на 04-ти март 2024 „Нова Броудкастинг Груп“ ЕООД е предоставило възможност за упражняване правото на отговор, като позицията на г-жа Г. е прочетена в ефир в „Здравей, България“.

По оплакването, че следва да се проверяват източниците на информация, Нова телевизия твърди, че в журналистическото разследване се посочва и цитира прокурорско постановление с отказ за образуване на досъдебно производство по подаден сигнал за неправомерно разпореждане с двата имота в разследването, по което е подадена жалба от Ж. Д. Това дава основание и повод за последваща журналистическа проверка от В. Д. на случая.

Нова телевизия излага становище, че разработената тема е от обществена значимост, като счита, „че са спазени правилата на журналистическата етика, а именно – потърсена е гледната точка на посочените в разследването лица, посочени са документи и източниците на информация. Според нас посланието на разследването е изцяло в обществен интерес, а именно отговорност и повишено внимание към съмнителни изпълнителни производства спрямо имущества на пълнолетни лица поставени под запрещение, при които явно е налице болестно

състояние, което засяга интелекта, психиката и волята и не разбират значението на постъпките си – тези лица имат намалена възможност да се грижат за своя начин на живот. Намираме, че това е обществено значима тема, по която трябва обществото ни да търси решение с оглед превенциране на бъдещи проблеми и намиране на най-доброто законосъобразно, обосновано и с полагане на най-добрата грижа към човека в подобна ситуация.“

V. ФАКТИ

Видно от излъчения материал в предаването „Здравей България“ от 01.03.2024г., в рубриката „ По следите“ е излъчен репортаж **СЪМНЕНИЯ ЗА ИМОТНА ИЗМАМА: Как жена с психично заболяване остана без двете си жилища в София**. В този репортаж се излага случай на извършени сделки с психично болна жена.

VI. МОТИВИ

КЖЕ разгледа жалбата и с материала, станал повод за подаването ѝ. КЖЕ не разполага с ресурса да провери всички изнесени факти в излъчения репортаж, но счита, че репортерът на Нова Телевизия В. Д. е спазила всички добри журналистически практики. Потърсила е всички заинтересовани страни за мнение, от материала е видно, че е търсила и жалбоподателя в кантората ѝ, но не я е открила. Потърсила е мнение на съседни, родители на заинтересовани и пр. По този начин те я положила всички необходими усилия за постигане на изискванията на добрата журналистическа практика. КЖЕ не намира нарушение на чл. 1.1.5 и 1.1.6 от Етичния кодекс.

Излъченият репортаж е направен на основание на постановление на прокуратурата за отказ за образуване на производство, като журналистът на Нова телевизия се позовава на изложените в това постановление факти. Отделно са показани части от двата записа на заповеди, издадени от потърпевщата психично болна жена, показани са изпълнителните листи, както и постановлението за възлагане на съдебния изпълнител, като на база на тези документи е извършено и разследването. КЖЕ не може да приеме, че е налице нарушение на чл.1.1.1, чл. 1.1.3, чл.1.1.4 и чл.1.1.5. Етичния кодекс.

Журналистът се е позовал на официални документи, издадени съответно от Прокуратура, съдия-изпълнител и респ. КЖЕ смята че няма нарушение на 1.3.1. и на чл.1.3.4 от Етичния Кодекс. Никъде в материала не се съдържа определяне на жалбоподателя като «престъпник» или посочване, че е извършил престъпление. Поради това не се установява нарушаване на чл.2.6.1 от Кодекса.

Едва с жалбата жалбоподателя иска конкретното право на отговор от медията, поради което не може да има нарушение на чл.1.2.2, доколкото такова право не е искано преди подаване на жалбата.

Едва с жалбата жалбоподателя представя справка от имотен регистър за продажба на имот от страна на М. К., с което евентуално се доказва произхода на сумата, която «е дал» на психичноболната жена. Като всъщност се оказва, че я е дал не на жената, а на строител, чието име вече не помни. Липсата ма позоваване на подобна справка в публичен регистър не е основание да се твърди, че е публикувана неточна и подвеждаща информация, тъй като в целия репортаж е публикувана изключително много информация. КЖЕ намира, че не е налице нарушение на чл. 1.2.1 от Кодекса.

КЖЕ намира жалба с вх. № 11-020/2024 г. по повод излъчено журналистическо разследване от «Нова телевизия» за неоснователна и не констатира нарушение на Етичния кодекс на българските медии. На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

Намира жалба с вх. № 11-020/2024 г. срещу Нова Телевизия за неоснователна по всички посочени в нея оплаквания.

Съгласно Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от приемането му.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

*Изпълнителен директор
на Фондация "НСЖЕ"*

Ева Петрова